

FGU Samsø

- i samarbejde med Odder, Hedensted, Horsens, Skanderborg

Indhold

Indledning.....	3
Hvorfor skal der være et FGU skoletilbud på Samsø?	3
Flex undervisning.....	4
Resultater ved flexundervisning på Samsø 2015 - 2018.....	4
Ungeindsatsen og visitation	5
Målgruppe 14,5-18 år.....	5
Målgruppe 18-25 år.....	6
Når eleven er visiteret	6
Én plan + en kontaktperson:.....	6
De tre grunduddannelser	7
Individuel tilrettelæggelse	7
Det sociale og inkluderende læringsmiljø.....	9
Organisering og økonomi	9

Indledning

Alle unge fortjener et virksomt liv med uddannelse og job. Et liv, hvor man indgår og bidrager – på arbejdsmarkedet og som medborger i et demokratisk samfund. Hvor man er *herre i eget liv* som det hedder i aftalepapiret til 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job'. Aftalen understreger *adgang til gode uddannelsesmuligheder i hele Danmark, og behov for geografisk nærhed til en skole* – i særdeleshed for de unge, der af forskellige årsager har brug for ekstra opmærksomhed og støtte. Der er ingen tvivl om, at stabile hold- og arbejdsfællesskaber styrker sandsynligheden for gennemførte uddannelser, uanset om det er ordinære uddannelser eller mere individuelt tilrettelagte. Det følgende er en beskrivelse af, hvordan Samsø Kommune vil løfte opgaven, så det sikres, at de unge, der har mest brug for hjælp til selvhjælp, bliver klædt på til et selvstændigt liv.

Hvorfor skal der være et FGU skoletilbud på Samsø?

De nuværende ungdomsårgange på Samsø består gennemsnitligt af 32,6 personer – tallet svinger mellem 26 og 45 i årgangene født 2001-2005. Alle unge på Samsø skal forlade øen og flytte hjemmefra for at tage en ungdomsuddannelse. For unge med særlige problematikker er tilbuddet på fastlandet svært opnåeligt, og derfor skal der etableres et FGU skoletilbud på Samsø i samarbejde med skolen i Odder.

Gruppen af unge samsinge med særlige problematikker omfatter:

- *Unge der påbegynder ungdomsuddannelse eller efterskole men afbryder/får afbrudt skolegangen.*
- *Unge der ikke er klar til at flytte hjemmefra*
- *Unge mødre*
- *Unge integrationsborgere (fortrinsvis kvinder)*
- *Unge med særlige psykosociale udfordringer*
- *Tidligere anbragte*
- *Unge med fysiske handicap*
- *Tilflyttende sæsonarbejdere uden uddannelse som bliver boende på øen.*

Foruden ovenstående problematikker ville den unge blive udfordret af en daglig skoledag fra klokken 05 til klokken 18 pga. færgetider, dersom de skal gøre brug af en FGU skole på fastlandet. Dette levner ikke tid til sociale aktiviteter i lokalsamfundet og vil yderligere medføre en stor økonomisk udgift til transport. Denne gruppe kan ikke selvstændigt varetage fjernundervisning og vil således ikke kunne modtage et undervisningstilbud, hvis det ikke forankres lokalt. Dette viser erfaringer fra tidligere år.

Flex undervisning

På den baggrund tog Jobcenter Samsø initiativ til at etablere en Flex-ordning i august 2015, der på mange måder ligner FGU. I første halvår af 2018 er der tilmeldt 15 elever, der repræsenterer et bredt udvalg af ovenstående problematikker. De spænder fagligt fra FVU til HF. På flexholdet er der elever svarende til både almen grunduddannelse og erhvervsfaglig grunduddannelse. Samsø har derfor allerede erfaring i at arbejde med rammer der ligner FGU, og en lærerprofessions identitet der matcher det beskrevne for FGU:

Den fremtidige lærerstab har bl.a. erfaring med

- *Individuelle planer*
- *Den nye lærer-professionsidentitet*
- *Synlige læringsmål og evaluering*
- *Sproglig opmærksomhed*
- *Afklaring og vejledning*
- *Dannelse*
- *Inkluderende læringsmiljø*
- *Differencering*

Loven om FGU vil give mulighed for en større lokal forankring, og det bliver muligt at inddrage flere lokale aktører til praksisdelen. Det vil også blive muligt at inddrage det lokale foreningsliv, og herved give plads til at etablere produktions grunduddannelsesdelen.

Resultater ved flexundervisning på Samsø 2015 - 2018

Der har været etableret 6 hold siden august 2015, hvor der har været tilmeldt 57 kursister, hvoraf 13 har været tilmeldt 2-4 hold svarende til 44 cpr.nr. For alle kursister har været gældende, at de har været på offentlig forsørgelse, haft psykosociale samt faglige udfordringer og/eller været bortvist fra anden uddannelsesinstitution.

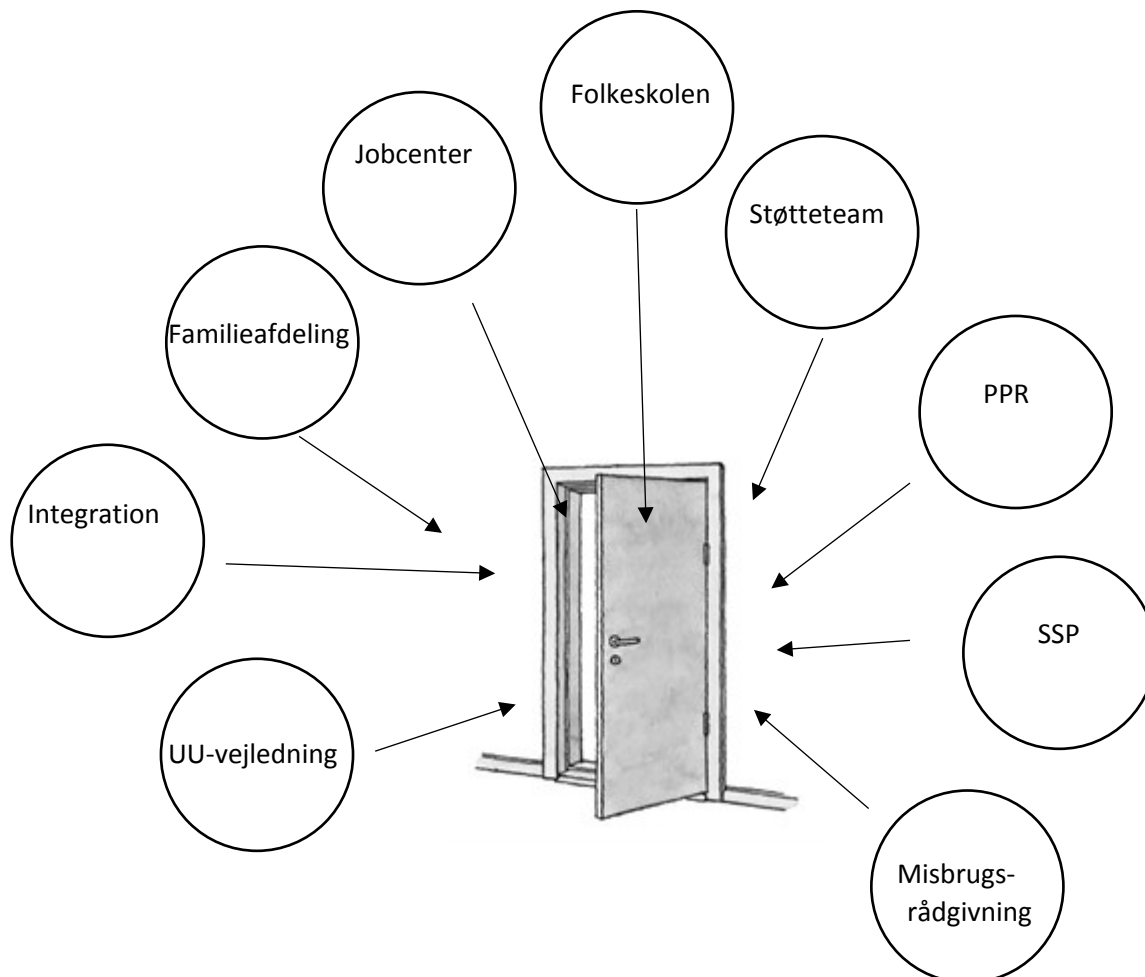
Pr maj 2018 er 30 af de 44 kursister under uddannelse – heraf er 5 på Flexholdet august 2018 og 25 på uddannelsesinstitutioner i Jylland, 8 er i arbejde – heraf 5 i Jylland og 6 er ukendt.

Samsø Kommunes erfaringer med de unge, som tilhører FGU målgruppen viser, at det er vigtigt, at der fortsat sikres lokal-forankret undervisning til denne gruppe af unge på Samsø. Såfremt der ikke er et FGU skoletilbud på Samsø vil de infrastrukturelle forhold øge risikoen for, at disse unge ikke kommer i uddannelse eller i job.

Ved at etablering af en FGU-satellit på Samsø med tilknytning til Odder skikres den nødvendige faglighed, kompetenceudvikling og det økonomiske grundlag for et FGU skoletilbud på Samsø. Ovenstående resultater viser, at Samsø Kommune vil kunne løse denne opgave i samarbejde med Odder.

Ungeindsatsen og visitation

Samsø FGU og ungeindsats 2019

Målgruppe 14,5-18 år

Samsø Kommune vil styrke indsatsen i forhold til unge under 18 år med særlige udfordringer. Planen er at styrke og udvikle det tværfaglige samarbejde omkring den unge. Alle unge, der kan være i målgruppen til FGU, kan fra de er 14,5 år tilbydes et tværfagligt planlægningsmøde. UU-vejlederen vil være "døren" og visitatoren til både det tværfaglige møde og til selve FGU uddannelsen. Alle professionelle (jf. ovenstående figur) omkring den unge kan i henhold til SEL § 49a tage initiativ til et tværfagligt planlægningsmøde ved kontakt til UU-vejlederen.

Målgruppe 18-25 år

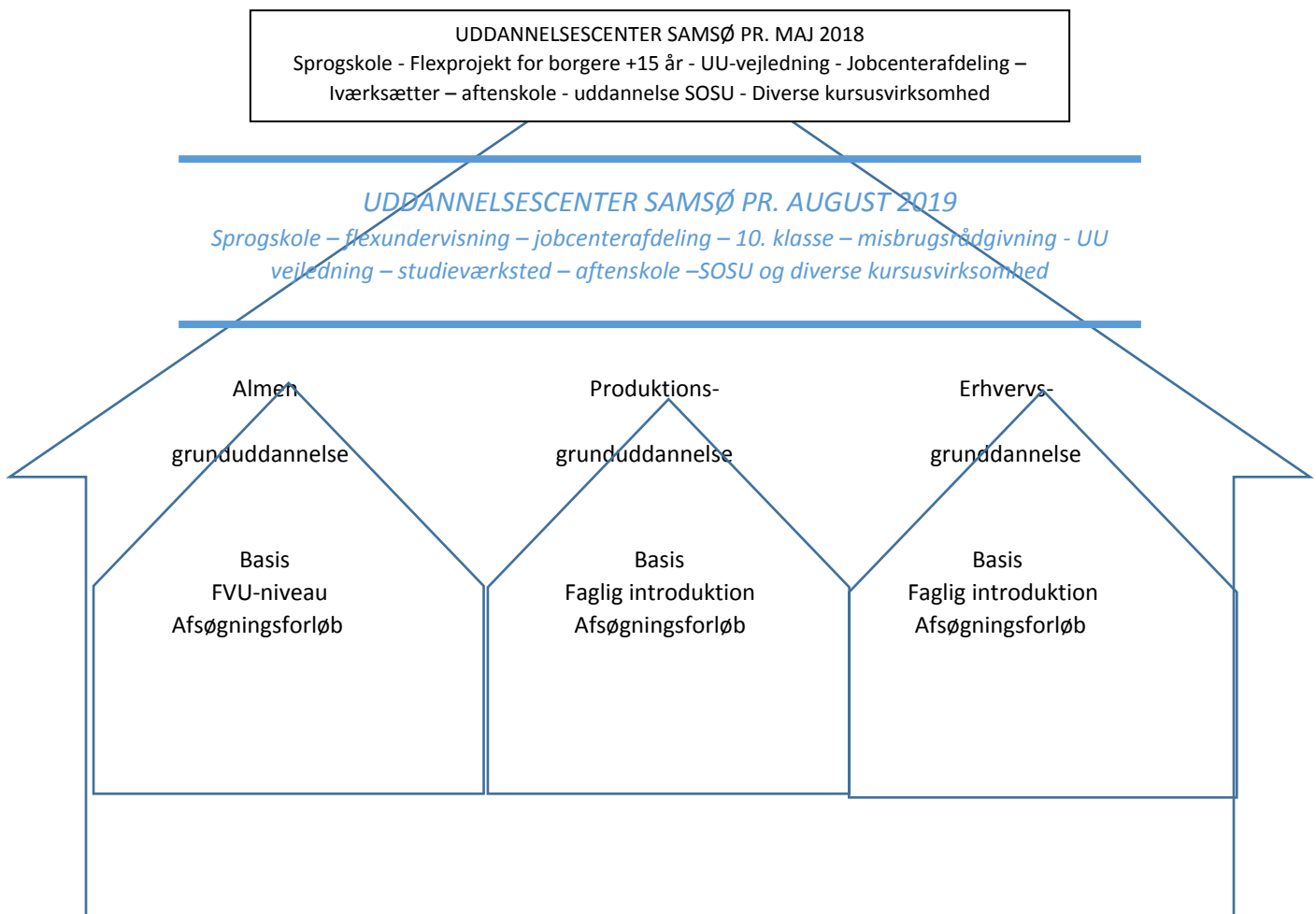
UU-vejleder fungerer som visitator til uddannelsen og der er (ligesom for unge under 18 år) mulighed for at indkalde til tværfagligt planlægningsmøde med relevante professionelle og virksomheder i forhold til at få alle aspekter med i uddannelsesplanlægningen.

Når eleven er visiteret

Der er løbende optag til Afsøgningsforløb og Basis FVU- niveau, til resten af grunduddannelserne, er der optag to gange årligt i august og januar. For alle elever gælder det, at der holdes et møde 14 dage efter elevens start, hvor der bekræftes/udfærdiges en individuel uddannelsesplan. I de 14 dage foretages der evt. ordblinde/ matematiktest samt andre relevante afklaringer i forhold til en helhedsorienteret undervisning.

Én plan + en kontaktperson:

Uanset alder har den unge kun én plan – uddannelsesplanen skal ses i sammenhæng med andre indsatser i kommunen, hvis det skønnes nødvendigt – jr. aftalepapiret.

De tre grunduddannelser

Samsø FGU ønsker at være et skoletilbud i samarbejde med Odder FGU. Samsø Kommune ønsker, at der afsættes midler til daglig undervisning, ledelse/koordinering og til samarbejde med Odder. Samarbejdet med Odder vil bl.a. indebære, at Odder laver den overordnede beskrivelse af de 12 faglige temaer, samt faglig sparring og videreuddannelse.

Samsø FGU vil kunne opfylde de retningslinjer der ellers er beskrevet for FGU.

Individuel tilrettelæggelse

Skoletilbuddet på Samsø vil ske ud fra individuel tilrettelæggelse. Undervisningsforløbene vil være praktisk tilrettelagte aktiviteter, hvortil der kobles forskellige faglige mål, som kan relateres til forskellige niveauer. Målene skal give eleverne faglige forudsætninger for at kunne gennemføre efterfølgende uddannelse.

Idet målgruppen er mindre skal tilrettelæggelsen ske helt individuelt, og undervisningen i et fagligt tema vil ske i samarbejde med lokale virksomheder, som det allerede sker på nuværende Flexhold. Der vil kunne tilbydes praksis tilrettelagt undervisningsforløb i hvert af de 4 hovedområder. Dette er illustreret med eksempler fra nuværende Flexhold.

Eksempel på Almen Grunduddannelse inden for Hovedområdet Omsorg, sundhed og pædagogik

Elev 1: En dreng på 17 år, med to psykiatriske diagnoser, har afsluttet niende klasse på Samsø Skole og er hjemsendt fra tiende klasse på en specialefterskole. Nuværende tilbud ligner Almen grunduddannelse.

Han får HF-forberedende fag dansk, engelsk og matematik, samt praksisdelen inden for hovedområdet 1 (omsorg, sundhed og pædagogik). Han indgår i et arbejdsfællesskab, hvor opgaven er at cykle med plejehjemmets beboere. På flexholdet indgår fællessamlinger med elementer fra fagene PASE, såsom økonomi, demokrati herunder samfund og alderdom. Eleven modtager mentorstøtte med identitetsudviklende samtaler. Derudover deltager han i det lokale foreningsliv igennem sin musikinteresse.

Eksempel på Produktionsgrunduddannelse inden for Hovedområdet Teknologi, byggeri og transport

Elev 2: En dreng på 17 år, som har været anbragt på opholdssted på øen. Han har modtaget undervisning på den lokale skole i specialtilbuddet uden afgangseksamen. Han har afsluttet niende klasse på efterskole. Hans tilbud kan ligne produktionsgrunduddannelsen.

Hans uddannelsesdrøm var at blive mekaniker, og der blev etableret et toårigt forløb med undervisning i dansk og matematik (F og E-niveau) i kombination med værkstedsundervisning på

et lokalt autoværksted. Han har efterfølgende bestået grundforløb 1 i Viborg over 40 uger og er tilbage på værkstedet som elev. På flexholdet indgik han i fællessamlinger med elementer fra fagene PASE, såsom budgetlægning og brug af ”borger dk” og demokrati i forbindelse med kommunevalget. Eleven modtog mentorstøtte med identitetsudviklende samtaler, der lægger sig op af faget Identitet.

Eksempel på Erhvervsgrunduddannelse på hovedområdet Kontor, handel og forretningsservice

Elev 3: Dreng på 17 forlader folkeskolen uden afgangseksamen efter skolegang i specialtilbud. Nuværende tilbud ligner Erhvervsgrunduddannelsen.

Eleven er startet med at afsøgningsforløb der bl.a. indeholdt ordblindetest og faglig vurdering i matematik og dansk. Efterfølgende har han med hjælp erhvervet kørekort og modtaget undervisning på FVU niveau i dansk og matematik. Han følger undervisning to dage om ugen og har praksisdelen i Netto 28 timer om ugen. Han forsætter sin uddannelsesplan med fagene dansk og matematik (G) med henblik på at uddanne sig til butiksassistent. Grundforløbet kan tages på fjernundervisning, hvilket er planen.

På flexholdet indgår han i fællessamlinger med elementer fra fagene PASE, såsom budgetlægning, demokrati og brug af offentlige platforme. Eleven modtager mentorstøtte med identitetsudviklende samtaler, der lægger sig op af faget Identitet.

Eksempel på Erhvervsgrunduddannelse på hovedområdet Fødevarer, jordbrug og oplevelser

Elev 4: En lokal ung mand på 19 år, som har været anbragt på opholdssted i Jylland. Han har modtaget undervisning på intern skole uden afgangseksamen. Han bliver optaget på en erhvervsskole i Nordjylland, hvor han bliver bortvist grundet brugen af euforiserende stoffer. Hans tilbud kan ligne erhvervsgrunduddannelsen.

Hans uddannelsesdrøm var at blive landmand og der blev etableret et etårigt forløb med undervisning i dansk og matematik (G-niveau) i kombination med misbrugsbehandling og et praktikforløb ved lokalt landbrug. Han har efterfølgende bestået grundforløb 1 i Beder over 20 uger og har fået læreplads på et landbrug i Midtjylland. På flexholdet indgik han i fællessamlinger med elementer fra fagene PASE, såsom budgetlægning og demokrati i forbindelse med kommunevalget. Eleven modtog mentorstøtte med identitetsudviklende samtaler, der lægger sig op af faget Identitet.

Bortset fra faglig tema pkt. 12 Industri (plast, metal mm.) kan FGU Samsø tilbyde praksisrelateret undervisning i de øvrige 11 faglige temaer. (kilde: Vejledning Undervisningsministeriet 2018).

Det sociale og inkluderende læringsmiljø

Det sociale og inkluderende læringsmiljø opfyldes ved at placere FGU i Uddannelsescenter Samsø, hvor der i forvejen er aftenskole, studieværksted, sprogskole, UU-vejleder, social og sundhedsuddannelser, jobcenterafdeling, diverse kursusvirksomhed, og iværksættere (se ovenstående figur). Huset bliver i gennemsnit brugt af 100 – 150 forskellige brugere gennem året. Der arbejdes endvidere, i Samsø Kommune, på at flytte det eksisterende 10. klasses tilbud til uddannelsescenteret.

Det er i huset muligt at skabe et socialt og inkluderende læringsmiljø. Der tages udgangspunkt i erfaringer fra det nuværende flexhold, hvor elevernes aldersspredning er fra 14 – 40 år, og hvor undervisningsniveauet spænder fra FVU til HF. Disse elever har alle en opfattelse af at være i et hold, hvorved den faglige, sociale og personlige udvikling understøttes. Med etableringen af FGU vil huset kunne udvikles ud fra den pædagogisk tradition fra folkeoplysningen med aktiviteter som f.eks. morgensamling, motion, udflugter og fælles cafe. Faget PASE rækker ud til samarbejde på tværs med husets andre brugere, og der vil evt. kunne bruges sidemandsoplæring i den forbindelse. Den bredde af mulige sociale kontakter vil kunne række ud over skoletid og ind i lokalsamfundets mange tilbud til kultur og fritid.

Organisering og økonomi

På Undervisningsministeriets hjemmeside fremhæves, at "Geografisk nærhed til skoler og uddannelsestilbud er vigtigt for de unge og for sammenhængskraften og bosætningen i yderområderne og på øerne" <https://uvm.dk/reform-af-de-forberedende-tilbud/institutioner/geografisk-daekning-og-udbud> .

Placeringen af et FGU skoletilbud på Samsø som en satellit under Odder vil kunne sikre bedre veje til uddannelse og job for unge i FGU målgruppen. Ligeledes sikres den lovmæssige forpligtigelse, der er forbundet med et pædagogisk bæredygtigt undervisningsmiljø for de unge. Samarbejdet med Odder vil have stor betydning for den pædagogiske og faglige udvikling af FGU skoletilbuddet på Samsø.

Da der ikke er tale om en FGU skole på Samsø, men et FGU skoletilbud som en satellit under Odder, vil der ikke være et statsligt tilskud til, at drive satellitten på Samsø. For at FGU Sydøstjylland kan varetage de forpligtigelser, der er forbundet med ovenstående anses det derfor som nødvendigt, at det statslige tilskud tilpasses. Det kræver ekstra omkostninger, at drive en satellit på Samsø, da der vil være ekstra udgifter til:

- mere ledelse
- mere administration
- fagligt personale på Samsø
- leje af lokaler, herunder eventuel leje af faglokaler på Samsø Skole eller Samsø Efterskole

- i samarbejde med Odder, Hedensted, Horsens, Skanderborg

- transportudgifter fx studiebesøg på fastlandet, til ledelse, sikring af faglig tilknytning til Odder

Det anslås, at de ekstra omkostninger der vil være forbundet med et FGU skoletilbud på Samsø vil være på omkring 1 – 1,2 mio kr.

På nuværende tidspunkt hører Samsø ind under VUC Aarhus' optagsområde (http://vuc2012.cms1.danskhosing.dk/om_vuc_aarhus/vucsamsoe/) og VUC Aarhus udbyder FVU og OBU undervisning på øen. Samsø Kommune ønsker, at tilknytningen til VUC Aarhus revurderes i denne sammenhæng. VUC Aarhus modtager et statsligt tilskud for, at varetage denne forpligtigelse på Samsø i form af ø- og arealtilskud. Da Samsø er en del af FGU Sydøstjylland og derfor vil det give mening, at Samsø flyttes ind under fx Skanderborg-Odder's optagsområde. De statslige tilskud tænkes derfor flyttet over i et nyt VUC samarbejde og 20 % af tilskuddet tænkes ind i FGU Sydøstjylland.

Samsø Kommune ønsker, at udvikle mulighederne for webbaseret undervisning og fjernundervisningsmetoder, der både tilgodeser det fagligt-pædagogiske og det fællesskabende/rerelationsdannende. Det er vigtigt for FGU skoletilbuddet på Samsø, at det fortsat vil være muligt at modtage undervisning via e-learning fx til FVU og AVU.

Samsø Kommune har ansat en UU-vejleder og indgår for nuværende i et UU-samarbejde med Aarhus Kommune. Da UU-vejlederen er en vigtig aktør i visitationen til det fremtidige FGU skoletilbud er det tanken, at der etableres et UU samarbejde med de øvrige kommuner i FGU Sydøstjylland.